

Vztah výše příjmu a dalších faktorů na obdržení půjčky

Obdržení půjčky je v dnešní době, kdy je bydlení méně a méně dostupné, čím dál zásadnější pro běžného člověka, pokud chce vlastnit bydlení. Ovšem to, jestli člověk dostane půjčku, ovlivňuje mnoho faktorů.

Hlavní faktor, kterým se zabývala absolutní většina studií, která zkoumala nedostupnost půjček, byla příjem, respektive majetek člověk, kterým se může zaručit. Je to poměrně logické – pokud člověk nemá příliš mnoho peněz, banka nechce trpět nejistotou, že její dlužník nebude mít na splacení. Od toho se odvíjí další faktor, totiž výše půjčky. Čím víc si chce člověk půjčit, tím více bude muset splácet, tím spíše nesežene peníze na splácení, tím spíše banka přijde o peníze, tím spíše banka nebude chtít poskytnout půjčku. Stejně funguje i délka splácení půjčky, během delšího času se toho může více udát, co ovlivní schopnost splácet (Ebekoziem, Abdul-Aziz & Jaafar, 2019; Bujang, Jiram, Zarin, & Anuar, 2015).

Další faktory určitě hraje pohlaví. Zde nejspíše nehraje příliš roli to, zda jsou ženy méně schopné splácet, ale spíše efekt skleněného stropu, který se promítá i do oblasti financí (Agier & Szafarz, 2013).

Závislé proměnné:

- Obdržení půjčky

Regresory:

- Výše příjmu
- Výše příjmu spolužadatele
- Výše půjčky
- Délka splácení půjčky
- Dřívější plnění závazků a předpisů vůči bance
- Pohlaví
- Rodinný status
- Vzdělání
- Sebezaměstnání
- Místo nemovitosti (město, menší město, venkov)

Hypotézu o vztahu mezi výše příjmu a dalších proměnných s obdržení půjčky lze ověřit pomocí logistické regrese, která nám umožní predikovat na základě dat, zdali osoba obdrží půjčku. Data byl stáhnuta z veřejné databáze (Kaggle, 2014).

Výsledky shrnuje tabulka 1.

	Úroveň efektu	Poměr šancí	Spodní konfidenční interval	Horní konfidenční interval	p
Výše příjmu		0,99	0,99	1,00	0,80
Výše příjmu spolužadatele		1,00	0,99	1,00	0,27
Výše půjčky		1,00	0,99	1,00	0,11
Délka splácení půjčky		1,00	0,99	1,00	0,59
Dřívější plnění závazků		0,02	0,01	0,05	<0,001
Pohlaví	Muž	0,69	0,36	1,32	0,26
Rodinný status	Manželství	0,56	0,33	0,95	<0,05
Vzdělání	Nevystudovaný	1,62	0,90	2,90	0,10
Sebezaměstnání	No	0,79	0,40	1,56	0,51
Místo, kde bude stát nemovitost, na kterou je vybírána půjčka	Venkov	1,06	0,60	1,88	0,83
	Menší město	0,42	0,23	0,76	<0,01

Tabulka 1: Šance na to, že půjčka nebude poskytnuta

Z tabulky vidíme, že nejdůležitější faktor pro rozhodnutí, zdali bude půjčka poskytnuta, bylo dřívější plnění závazků a předpisů. Člověk, jehož dřívější spolupráce s bankou byla bezproblémová, měl padesátkrát větší šanci, že jeho žádost o půjčku nebude zamítnuta. Dalším faktorem, který velmi zvyšoval šanci na úspěch, bylo bytí v manželství. To dává smysl – pokud je člověk v manželství, má banka o to větší záruku, že bude dluh uhrazen, protože může při nejhorším zkonfiskovat majetek manžela. Zajímavý je velký rozdíl mezi tím, kde bude nemovitost, na kterou člověk vybírá půjčku, stát. Pokud bude stát na menším městě, tak je šance na poskytnutí půjčky dvojnásobná. Upřímně tento efekt nedokážu vysvětlit.

Roli překvapivě nehrály žádné faktory okolo výše příjmu či půjčky, popřípadě délky půjčky. Nejspíše by nějaký efekt ukázala interakce výše příjmu a výše půjčky, to však přesahuje formát této zprávy.

Poměrně nízké p (0,11) je u faktoru výšky půjčky, vzhledem ke efektu (1,00) je však síla tohoto potenciálního efektu mizivá. Dalším faktorem, který měl nakročeno k signifikantnímu výsledku, bylo vzdělání (p = 0,10), kdy podle předpokladů vystudovaní žadatelé dostávali půjčku častěji.

Šanci také ovlivnilo to, zdali měl člověk vlastní podnikání, což je poměrně logické, vzhledem k tomu, že je malé podnikání volatilnější vůči bankrotu (White, 2001). Muži mají oproti ženám větší šanci na získání půjčky, což ukazuje existenci skleněného stropu i v této oblasti. (Agier & Szafarz, 2013).

Celkově se tedy výsledky příliš neshodovalo s našimi očekáváními.

Zdroje:

Agier, I., & Szafarz, A. (2013). Microfinance and gender: Is there a glass ceiling on loan size?. *World development*, 42, 165-181.

Bujang, A. A., Jiram, W. A., Zarin, H. A., & Anuar, F. M. (2015). Measuring the Gen Y housing affordability problem. *International Journal of Trade, Economics and Finance*, 6(1), 22.

Ebekozien, A., Abdul-Aziz, A. R., & Jaafar, M. (2019). Housing finance inaccessibility for low-income earners in Malaysia: Factors and solutions. *Habitat International*, 87, 27-35.

Eligibility Prediction for Loan | Kaggle. Kaggle: Your Machine Learning and Data Science Community [online]. Dostupné z: <https://www.kaggle.com/datasets/devzohaib/eligibility-prediction-for-loan>

White, M. J. (2001). Bankruptcy and small business. *Regulation*, 24, 18.